

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok-, gazdasági egyleti tagok- és közs. eljáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: FÜLEI SZ. LAJOS.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz.

Szomorú jelenségek.

Székelyudvarhely, 1903. szept. 23.

Lehangolóbb, elszomorítóbb olvasmányt képzelni sem lehet a hivatalos lap vaskos mellékleténél, melynek fölszaporodott csőd és árverezési hirdetményei kiméretlenül rántják le a leplet előkelő családjaink anyagi megsemmisüléséről.

Azonban ennél is világosabban szól hozzánk a statisztika.

Hatvanhárom, hatvannégy százalékig van megterhelve általában a magyar föld-birtok, s a középbirtokos osztály vagyoná-nak 80—90 százalékával adós.

Lehangoló körülmény! Szegényedünk éppen akkor, midőn a magyar faj politikai hegemoniája érdekében vagyonosodnunk kellene. Veszítjük az anyaföldet lábaink alatt akkor, mikor megingathatatlan szilárd-sággal kellene rajta megállanunk.

A mindinkább fokozott állami és köz-terhek, a szocializmus, a kivándorlás, a munkáskéz megdrágulása, a sok ingyen, tiszteletbeli állás és hivatal, továbbá a hiu-ság, a stréberség, könnyelműség és főleg a gyakorlati pályák mellőzése, mindmegannyi indító okai a magán vagyon illetén pusztulásának, mely elsősorban a középosztá-lyunkat s végül a nemzetünket sújtja ki-méretlenül.

Nálunk Székelyföldön, tulajdonképpen nincs is nagyobb osztály a középbirtokosság-nál. Latifundiumaink ugyszólván nincsenek.

Az ősi jogon középbirtokos osztály jobbik részét is az adó, a válság és más egyéb okok nagyon meggyöngítették.

Mindennél azonban jobban pusztítja középosztályunkat a már jelzett hiúság, a stréberség, szervezatlenség, a könnyelmű-ség és a gyakorlati pályáktól való előité-letes idegenkedés.

Nagy baj az minálunk, hogy senki sem akar itt kisebb ur lenni a nagyobb-nál. Napjainkban társadalmi rétegeinket a divat a ruházatban, táplálkozásban, szórakozásban és sok más egyébben veszedelmes mérv-ben egalizálja.

Az alig 200 holdon gazdálkodó apa „jogász“ fia az egyetemen 60—100 frt, sőt néha több havi gázsit élvez papájától és mert a fiúnak szerepelni kell, meg kell ennek a pénznek lenni, még ha adósság utján is.

De hát miért ne, mikor már is így szerepel. (Persze az a ki teheti.)

Sajnos, hogy ma az egyetem nem ta-nító iskola, hanem „miniatúr közélet“, mely éppen úgy bír kortesekkel, párbajokkal, pártokkal és majdnem parlamentekkel, mint akár a „nagy magyar közélet.“

Ha közgazdasági tényezőinket vizsgál-juk, látnunk kell, hogy minálunk a kártya nem a legutolsó közé tartozik. „Aki busul, buját borral öblögesse, igyál Simon, még ma többet is vesztesz te!“ . . .

Ma már ugyan nem igen fordul elő, hogy egy játszma alatt a feleségek férjet

cseréljenek, de az megtörténik, — bár nem is oly gyakran — hogy uradalmak cserél-nek gazdát. Mert bizony-bizony még ma is sok hosszú estén egy-egy középnagyságu birtokösszeg el-el uszik a 32 levelű bib-lián. Concrét esetekre nem hivatkozom. A kik tudhatják tudják, hogy ez nem tuzás.

Sok, nagyon sok hiba van bennünk.

Téves az a felfogás, hogy csupán em-beri intézmények gátolják hazánk gazda-sági felvirulását. Sőt mezőgazdasági érde-keinkkel soha állami kormányzat nem fog-lalkozott annyit, mint éppen ma.

Hisz annyi igyekezettel, körültekintés-sel és oly nagy arányokban alkottak se-gitő intézményeket, hogy ennél intenzivebb gyámolítás hova kell?!

Mai erkölcsök, mai irányok, mai tár-sadalmi vezérek (akik mint beszélnek, ak-ként cselekednek is) kellene ide és nem kizárólag állami gyámolítás.

Társadalmi perversztítás, félszeg divat s üres jelszavak, felszinen nagyhangu, de kis erejű emberekkel, ezek ami bajaink.

Pedig mennyi teendők volna! De csak komoly, czéltudatos munkával. A középosztály pusztulásánál talán még na-gyobb baj, a nemzetiségek fokozatos tér-foglalása és a legkisebb existenciák, a leg-kisebb birtokok pusztulása.

Ha egy nemzetiségű állam lennénk, mint akárhány más, vagy ha legalább volna kifejtett, erős, izmos, magyar érzelmű közép-osztályunk: akkor nem volna okunk ag-dalommal tekinteni a mostani pusztulásra.

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRCZÁJA.

Dóra.

— Egy színésznő naplójából. —

A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárczája.

(Folyt. és vége.)

1899. november 17. Ily rossz viszonyok közt még sohasem vergődtem. Az még soha életemben nem esett meg, hogy az enivalómat szűkebbre kellett volna szabnom, mint kell most. Bizony, ha ki akarom huzni ezt a keserves né-hány hónapot, akkor az összekuporgatott gara-sokkal csinján kell bännöm.

No, de azután! Istenem, ha elgondolom, hogy — mint a tanár urak mondják — elsőrangu művésznő válik belőlem, oh, akkor egészen el-felejttem a jelenlegi nyomort. Elképzelem, hogyan fogok majd alakítani a színpadon, milyen am-bícióval, milyen lelkesedéssel. A tanulmányaim-mal van még egy kis bibim, mert nem igen sze-retem azokat a haszontalanságokat magolni. Mi-nek kell nekem a Darwin elméletét tudni és Laplace természetudományi teóriáját? Minek kell a világ összes irodalomtörténetének minden legcsekélyebb részletét, legjelentéktelenebb ala-kulásait ismernem? Mindig idővesztésnek tartom, ha a művelődéstörténeten rágódom. Hát még a

többi haszontalan tudós dolgok, melyeket kény-telen-kelletlen be kell vágnom, hogy előrejuthas-sak. El szeretném magamtól vetni ezt a lim-lo-mot. Fő, hogy kifogástalanul szavaljak és éne-kelek. Ugyan melyik színésznőtől kérdezik, ha fellép a színpadra, ismeri az Aristophanest, vagy hogy is hívják?

No, de hiszen ez nem tart örökké. Holnap a Bánkból énekelek egy áriát, a mit már tanul-tam. Csak még egy betétzöveget kell tudnom, azt majd hajnalkor tanulom.

Remélem, hogy nagyszerű sikereim lesznek és sikerül majd a publikum kedvenczévé válnom. Mindenki biztat. Bárcsak kiléphetnék a színpadra!

1901. október 2. Örülök, hogy — bár cse-kély honoráriumért is — elmentem játszani abba a sárfészekbe. Hadd pukkadjanak a társnőim, akik azt mondogatták, mikor elhagytam őket, azért mentem a fővárosba, hogy ott tilosban jár-hassak; hadd lássák, hogy merészen jelenek meg a világ szeme előtt és így nincsen szégyenleni va-lóm. Hadd csodálkozzanak a »nagyságák«: nini, milyen hirneves lett a kis Dóra, az a fürge ma-samódlány!

Benéztem abba a divatboltba is, hol annak idején alkalmazva voltam. Hogyan állt velem szemben az egész személyzet! Az ur, az asszony olyan alázatosan mosolyogtak; ebből a mosolygás-

ból kivillogott a kaján irigység is. Hogyne! Azt, a kit valaha olyan csuf szavakkal illettek, most per »nagysád« kellett szólítaniok. Igenis kellett, mert kalapot vásároltam náluk és komolyan be-szélgettem kizárólag a kalapról, hogy minden bizalmasságnak elejét vegyem.

Megkérdeztem, mi a kalap ára? Arra való tekintettel, hogy én ismerem a netto-árát, persze csak néhány koronát kívánt érte, de én egy husz koronás arannyal fizettem és nem óhajtottam vissza belőle semmit.

— Még csak egy kérésem van, — szólát tá-vozásom előtt alázatos kedveskedéssel az ur — engedje meg édes nagysád, hogy ilyen fazonu kalapokat »Miklós Teodóra« név alatt árusít-hassak.

Megengedtem.

1901. november 15. A sárfészek összes »nagyságái« »Miklós Teodóra«-kalapot viselnek.

1903. április 3. A fővárosban játszom. Hej be más élet pezseg itt. Minő szépek a kirakatok, a kirakatokban pedig a »Miklós Teodóra«-pipere-czikkek, »Miklós Teodóra«-fátyolok, »Miklós Teo-dóra«-legyezők, de legkivált a »Miklós Theodóra«-kalapok! Minő sikkes a fazonjuk, mennyire el-ütő az egykori »Miklós Teodóra«-kalapok for-májától.

Szabó Imre.

Sőt tisztán demokratikus szempontból megnyugtató volna, ha a földbirtok takarékosabb és szorgalmasabb kezekbe menne át. Sajnos, hogy nálunk épp ellenkezők a viszonyok.

Pedig Magyarország csak addig lesz, míg képesek leszünk föntartani a magyar faj szupremáciáját.

Szánthó Vitus.

Egy falusi pénztárnok kitüntetése.

Szép és lélekemelő ünnepség keretében tüzte föl kishalmági Hollak Arthur, vármegyei főispánja, Benczédi Ferencz községi pénztárnok mellére Ő Felsége a király koronás ezüst érdemkeresztjét.

Vasárnap (e hó 20-án) délelőtt párpercczel 9 óra után három kocsi robogott el a vármegye-ház előtti térről Szombatfalva városrész felé. Hollak főispán és dr. Damokos Andor alispán foglaltak helyet az elsőn, dr. Valentsik Ferencz tisztügyész és dr. Demeter Lőrincz főszolgabíró a másodikon, míg a 3-ik kocsin Ádám Albert vármegyei tb. főjegyző, valamint a „Székely-Udvarhely” f. szerkesztője ültek és ez utóbbiakhoz Szombatfalva városrészben még Papp Dénes árvaszéki iktató csatlakozott.

Alig egy órai utazás után ágyudörgés jelezte, hogy megérkeztünk Szentmihály községbe, hol az országút mentén, a papi-lak közelében, csinos diszkapu előtt a kettősorban álló Nyikó-vidéki székelység hatalmas éljenzések kíséretében valószínű virágos zúditott az érkező kocsikra.

A diszkapunál ifj. Papp Pál, kobádemeterfalva község pénztárnoka volt a szóvivő. Meleg szavakban fejezte ki főispánunk elévülhetetlen érdemei iránt a Nyikó-vidéki székelység hálás elismerését és köszönetét. Végtelen örömet nyújtja, hogy ismétlen körökben láthatják Hollak főispánt, a vármegye gazdaközönségének igazi jöltevőjét, kit a székelység megmentőjeként üdvözöl a vármegye alispánjával együtt. Különösen a Székely-Egyleti bank bukásakor kifejtett tevékenységét és a Gazdasági-Egyesület elnöki székeiben elért fényes munkásságát emelte ki a szónok a vidéki székelység határtalan tisztelőtől biztositotta a főispánt, kinek az odaadó szeretet hervadhatatlan koszorúját nyújtja át, melyet sem a rozsdá, sem az időnek vas foga megemészteni nem tud soha... Beszédét a királyt dicsőítő verssel, a fő- és alispán s a vármegyei tisztviselői kar éljenzésével fejezte be. A lelkes éljenriadal csillapultával, Hollak főispán kalaplevéve, kocsijában állva meghatott szavakkal köszönte meg az őszinte szívből jött üdvözlést s állandó jóindulatáról biztositotta jövőre is a nyikóvidéki székelységet.

Ezután a főispánt és kíséretét Deák Miklós szentmihályi unitárius pap fogadta és vendégeinek jelentette ki azok mindnyáját.

Rövid idő múlva az unitárius templom hangjai megszólaltak és isteniszületre hívták a helyből és vidékről összesereglett sokaságot. A szép tágas templom udvarán egész a bejáráig sorfalban álló és tisztelgő falusi tüzoltótestületek között vonult végig főispánunk most már megsokszorosodott kíséretével, kik között Pálffy Dénes földbirtokos, Gálffy Kálmán főszolgabíró, dr. Jankovics Pál járási orvos, dr. Pálffy Jenő szolgabíró s a vidék értelmiségének színe-java volt látható.

Az orgona ünnepies bugása és a hívek éneke után Deák Miklós unitárius pap, a Nyikó-vidékének valóságos „Aranyzáju szent Jánosa” gyönyörű beszédével egészen elbájolta hallgatóságát. Lélekemelően szólt az otthonról és hazaszeretetről: „Old le a te saruidat lábaidról, mert a föld, melyen állasz, szent” textus szerint. (Jós. 5, 15.) Erős vonásokban rajzolta meg az édes otthont, családi boldogságot s ezzel kapcsolatosan a haza földjének szeretetét. Röviden érintette a legfelsőbb királyi kegynek megnyilvánulását, mint ezen a földön hiv munkásságunkkal elérhető legnagyobb kitüntetést s ezzel megható keretet rajzolt azon szép jelenetnek, mely ezután következett.

Hollak főispán az elébe lépett Benczédi Ferencz pénztárnokot, kinek eközben mellére tüzte a koronás ezüst érdemkeresztet — következő beszéddel üdvözölte:

Megtisztelő feladat teljesítésére jelentem meg a vármegye főtisztviselői kíséretében Önök körében, felhasználva ezt az örvendetes és kedvező alkalmat, midőn 3 községnek közönségét így nagy számban egybegyűlve üdvözölhetem.

Eljöttem, hogy a közérdek szolgálatában öntetlenül teljesített tisztességes és becsületes mun-

kásságnak legfelsőbb helyen történt elismerését együttesen ünnepelem Önökkel, kik bizonyára igaz örömmel értesültek arról, hogy koronás Királyunk Ő Felsége, Benczédi Ferencznek, Benczéd község pénztárnokának 40 évet meghaladó időn át teljesített hü szolgálatainak elismerésül a koronás ezüst érdemkeresztet adományozni méltóztatott.

Ez a legfelsőbb kitüntetés tanuságot tesz arról, hogy a valódi érdem szerény munkaközben is elnyerheti méltó erkölcsi jutalmát; egyszersmind ez a kitüntetés dicsőségére szolgál nemcsak a kitüntetett községi tisztviselőnek, hanem Benczéd község közönségének is, mely felismerte a becsületes tisztviselőt, kit oly hosszú időn át közbizalmával tisztelt meg.

Eljöttem ide, hogy a legkegyelmesebben adományozott érdemkeresztet Benczédi Ferencznek nyilvánosan átadjam és mellére tűzzem.

Mielőtt ezt tenném, nem mulaszthatom el itten felemlíteni, hogy a járási főszolgabíró ur volt szíves elsősorban méltatni Benczédi Ferencznek egy a községi közpénzek hü kezelése körüli munkásságát valamint általában a köz- és magánéletben tanusított kifogástalan magaviseletét. A közvetlen felettes hatóságnak ezen elismerése szolgált alapul a további felterjesztésnek, melynek folytán kegyeskedett a Belügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök ur Ő Nagyméltósága a legfelsőbb kitüntetést ajánlatba hozni.

Ime most átadom Önnek, Benczédi Ferencz Ur! a koronás ezüst érdemkeresztet, Ő császári és Apostoli királyi Felségének kegyes adományát, őszinte szívből eredő üdv- és szerencsekívánataim kíséretében. — Szolgáljon Önnek ez a kitüntetés buzdításul, hogy miként a multban, úgy a jövőben is, rendíthetetlen hűséggel a Király és haza iránt, teljesítse kötelességeit, felettes hatóságainak és Benczéd község közönségének megelégedésére. Adjon Önnek az Isteni gondviselés erőt és egészséget, hogy még sokáig viselhesse érdemkeresztjét és hivatalát a köznek javára s saját magának és családjának diszére. Sokáig éljen!

Majd ezután dr. Damokos alispán szólott Benczédihez s fejtegette a közigazgatási szolgálatot, mely habár közbizalmi tekintetből a legszebb, de egyszersmint a legnehezebb is Benczédi hosszúságú tisztviselésében minden oldalról kitüntetésben részesült s így méltó, hogy összes tisztviselőtársainak mintául szolgáljon.

Benczédi Ferencz a meghatottság őszinte érzetével a következő beszéddel válaszolt:

Méltóságos Főispán ur!

Mélyen tisztelt gyülekezet!

Ha szónoklás volna az én mesterségem, a jelen pillanatban úgy is nehéz volna szólanom. Ne csodálja hát Méltóságod, ha ajkamon elakad a szó, ha szívem szokatlanul dobog s nem találok szavakat megköszönni Méltóságodnak azt a nagy kegyét, melylyel engemet a legfelsőbb kitüntetésre felajánlani kegyeskedett.

Őszintén megvallom, hogy én még álmomba sem láttam, hogy valaha az én parancsolóm, az én uram és királyom népeihez való jóságának ilyen jelével találkozzam. Hát ezzel a kegyével a milliók ura nem leszálott-e a szédítő magasból a porba?

És miért kaptam én ezt a kitüntetést? A hü munka jutalmául — azt mondja méltóságod. Hát elismerem, hogy 40 év óta sokszor kiesett kezemből a ekeszarva azért, hogy a közjónak munkása lehessen, elismerem, hogy a reám bízott közbizonyt jobban őriztem életemnél s boldog akkor voltam, ha a nálamnál is tapasztalatlanabaknak utat mutathattam. De én ezzel csak kötelességet teljesítettem. Vallásomból pedig azt tanultam, hogy a ki csak pusztán kötelességet teljesít, az még nem méltó jutalomra.

S ha mégis arczpirulás nélkül hordom itt szívem felett felséges királyunk kegyének e jelét, — teszem azon reményben, hogy ha lehetséges: még nagyobb lesz lelkem hódolata felséges uramhoz, királyomhoz, mint eddig volt, s ha egyebet nem tehetnék, megtanítom házam népet, hogy velem együtt így imadkozzanak: „Isten, tartsd meg országunk királyát, fénydritse szentelt koronáját!” — Ha lehetséges még nagyobbra emelem lelkem tisztelgetését méltóságod iránt, kinek jóságából mosolyog reám a királyi kegy e sugára, magasabba előjáróim iránt, kik közül legyen szabad kiemelnem Tek. Gálffy Kálmán főszolgabíró urat, kit soha sem rettegéssel, de mindig igaz szeretettel várunk magunk közé.

Méltóságos uram! Ebben a fontos pillanatban egy kijelentést teszek: „Éltem a munkának s becsületnek szánom” ezután is, ha lehetséges,

még nagyobb mértékben mint eddig, hogy e kitüntetést megérdemelhessem

Éljen a felséges király! Éljen méltóságod, s tisztelt alispánunk és mind azok, kik bennem a szerény munkát jelenlétükkel megtiszteltek. Éljenek sokáig!

Igen szép volt Benczédi Sándor községi képviselőtestületi tag üdvözlése is, a mely így hangzott:

Tisztelt pénztárnok ur!

Szívem nagy örömevel, lelkem gyönyörűségével állok meg e helyen, hogy képviselőtestületünk és községünk nevében én is üdvözöljem a tisztelt pénztárnok urat, ki 40 évi hü munkája jutalmául a mai napon királyi kitüntetésben részesült.

Mi ez, ha nem a megváltozott idők jele? Régen a por egyszerű emberének munka, küzdelem, verejték-hullás és a hosszú munka után elfeledés jutott. Ma? Oh, ma más idők élünk! Ma a magasból letekin a királyi kegy a szédítő mélységbe is, és magához emeli ajpor gyermekét, ha igaz munkával, becsülettel irt magának nemes levelet.

Őn tisztelt pénztárnok ur szerényen fogadja a királyi kegy e nyilatkozását, mi büszkék vagyunk erre, hogy személyében községünket is e nagy tisztesség érte. Fogadja a mi hálás köszönetünket, hogy érdemet szerzett a nemes munkának; becsületet, tiszteletet községünk- és képviselőtestületünknek. Tőlünk is méltán érdemelt érdemjelt, velünk szemben tanusított buzgóságáért és közbizonyunk hiv őrzéséért, de nekünk ily becses érdemjelünk nem lehet. Fogadja e helyett községünk ifjainak háláját, az öregek tiszteletét, kik egy szívvel, lélekkel óhajtjuk, hogy a jó Isten tartsa meg nekünk sokáig!

Erre ismét válaszolt az öreg Benczédi, mondván:

Tisztelt barátom!

Ha nem tanultam volna meg vallásomból, hogy a szerénység a legszebb virág, bizonyos büszkeség foghatna el engem e napon, midőn én, e szegény vidék, e kopár föld egyszerű munkása, a nagyok és kicsinyek ajkáról ennyi üdvözlést hallok. Közöttetek éltem. Tíetek volt kevés tudásom és teljes jó akaratom. Ezt adom ezután is, ha meg nem untatók az öreg katonát. Legyen virágzó községem minden völgye, halma, boldog kicsinyje és nagyja. Ti vesztitek át kezemből a zászlót, lobogtassátok magasan, hogy arra szenny ne szálljon soha! Köszönöm a szíves üdvözlést.

Végül Gálffy Kálmán, a járás közszeretben álló főszolgabírája mondott köszönetet Hollak főispánnak, hogy fáradságot nem kímélve, személyesen megjelent a járás ünnepén. Majd az ünnepeltet meleg szavakkal köszöntötte.

Az ünnepség hivatalos részének befejezésül a Himnusz-t énekelte a hallgatóság orgonakísérettel s templom után Deák Miklós és felesége látta vendégül a főispánt és kíséretét az unitárius paplakban.

A gazdagon terített asztal izletes villásreggelije, a legpompásabb ebédrel is kiállta a versenyt s méltán voltak elismerés tárgyai a gondos háziasszony és annak kedves segítségei: Ferenczi Ilus és Jakabházy Ilus k. a.-ok.

Pohárköszöntőkben sem volt hiány. Szébbnél szébb tósztok hangzottak el s itt is a szerepre méltó házigazda vitte a fő szerepet, kinek aranyos kedélyhangulatát egészségbeli gyöngesége sem tudta feszélyezni. Ez pedig oly üdítőleg hatott a vendégseregre, hogy csak úgy sziporkáztak a szellemi szikrák.

Hollak főispán Deák Miklós házigazdára, ez viszont a főispánra, dr. Damokos alispán a nyikó vidéki szép leányokra, ismét a főispán Benczédi Ferencz kitüntetésre, Pálffy Jenő a vármegyei főtisztviselőkre és az alispánra, majd dr. Valentsik tisztügyész Pálffy Dénes földbirtokosra emeltek poharat. Ezután pedig a tósztok egész áradata következett s keső estig tartott a kedves és igen élénk társalgás.

Vajha mentől több Benczédi Ferencz akadna az egész vonalon, mert akkor és csakis akkor boldogulhat igazán a székely!

Tan- és nevelésügy.

Nők és az iparművészet.

A m. kir. kereskedelemügyi minisztérium megbízásából Ausztriában és Németországban tett nagyobb szabású iparművészeti tanulmányutam folyamán igen érdekesen szembeötölt példáját láttam annak, hogy külföldön a nők az iparművészet egyes ágait nemcsak nagy előszeretettel, hanem egészen hivatásszerűen üzik.

Nálunk, Magyarországon ez a kultusz egyáltalán alig ismeretes, sőt a főváros nő-ipariskolájától és egyes magániskoláktól eltekintve, sehol sem hódított eddig teret.

Legtöbbször a leány megkezd a tanulás nehéz munkáját a nélkül, hogy volna tehetsége, hallása. Rákényszerítik valamely instrumentum kinzására s mihelyt valami nótafélt gépiesen sikerült lejátszania, azonnal zeneművésznőt látnak benne. — Tapasztalataim szerint a legtöbb leány mire megnő, vagy férjhez megy, annyira elhanyagolja a nehéz fáradsággal szerzett gyakorlatot, hogy szégyenli idegen előtt játékát, vagy pedig teljesen abban hagyja. Hasonló eredményeket érünk el az idegen nyelvek tanulásával. De hát ehhez nekem semmi közöm nincsen.

Nem is az a czélom, hogy a fennemlítettek rovására a magam elveit emeljem, mert eszmém kimagyarázására argumentumokkal magam is mindenkor kész vagyok. Egyszerűen az iparművészetnek akarok teret hódítani és arról igyekszem meggyőzni az érdeklődőket, micsoda artisztikus, mennyire finom, szép és nélkülözhetetlen manapság egy művelt nép életében ez a művészi foglalkozás.

Mikor a japánok és kínaiak Ázsia keleti részéről elhozták a művelt nyugatnak háziiparcikkeit, elefántcsont faragásait, himzéseiket, szövőiparukat, a porcellán-gyártás és festés remekeit, a világhírű ugynevezett kínai lakk munkát, akkor elállt bennünk a lélegzés és arra a belső meggyőződésre jutottunk, hogy műveltebbek, mint mi. — Ekkor kapott a művelt nyugat vérszemét és lázban égett a vágytól, hogy iparát művészi színvonalra emelje és ma már ott vagyunk, hogy a szó legszorosabb értelmében az abszolút művésztől az iparművészetet elválasztani nem is lehet.

Hála Istennek, hogy így van és hogy nálunk oly óriási tere van ennek a szép törekvésnek. Nincsen a világon talán egyetlen nép sem, melyben annyira összpontosulna a nemzeti individualitás, mint a magyarban és ez olyan Isten adta jó faj, hogy ha akar, hát tud és produkál. Mutassuk meg mi is, mire vagyunk képesek és a nők ne vonuljanak vissza a csendes háttérbe, hanem felgyűrt karral, igaz akarattal lássanak hozzá és főzzék le a férfiakat. Foglalkozzék ki-ki olyan munkával, mihez igazán kedve van. Ha festeni van kedve, hát fest; ha varrni, himezni, hát varr, himez. Hiszen száz és száz fajja van annak a munkának, amely női kezre vár és talán sokkal szebb is volna, ha nem férfiak készítenék.

Példaképpen mondom, hogy mikor a bécsi iparművészeti iskolában megláttam a növendékeket munkaközben, egészen megdöbbentett a női hallgatók óriási száma és a csodálatos munkaképvényükkel, melylyel ők a férfakkal szemben fölvetették a versenyt. A legkomolyabb akt-rajzolás és dekoratív-figurális kompozíciót, a kis és a nagy plasztikát ép úgy, mint a legfinomabb textilipart és ékszertervezést egyenlő mértékben művelték. Salzburgban egy egész külön művészi kézimunka tanfolyam van az ipariskola épületében nők számára. Münchenben a nagyszámu magániskolák mellett nőkkal az iparművészeti iskolában főleg porcellán- és üvegfestés, majolika, rézkarca, litographia és az összes reprodukáló művészet műveltetik. — És így van ez külföldön az egész vonalon.

Ennek a foglalatosságnak legnagyobb előnye, hogy a munka megszeretése mellett megfinomítja az ember egész felfogását, megnyitja szemét és annyira válogatós lesz művészi ízlésű kérdésekben, hogy nem fog restelkedve szerényen visszahúzódni kényesebb ízlésű gondolatoktól, hanem egyéniségének megfelelőleg bátran, önértzetesen megmondja véleményét.

Milyen nemes cselekedet, ha a nap olyan szakában, melyet tétlenül, unalomban, a szó legszorosabb értelmében haszontalanul élünk át, valamely kedves szórakoztató foglalkozással töltünk el. Erre a célra egy szerintem egészséges ideával lépek az érdeklődők elé.

Létesítsünk egy női festő-tanfolyamot, melyen az artisztikus és dekoratív festészet és rajz mellett leginkább iparművészeti munkák készítésével töltենék időnköt. A tanfolyam foglalkozóinak a női kézimunka szebb ágainak tervezésével, úgymint a különböző varrottas és himzés, aszur és rojt, pointlace és aplikáció stb. tervezéssel. Selyemfestés- és bársonyvetéssel. Fadisztárgyak festése- és égetésével. Továbbá szén-, grafit-, pasztell-rajzolásal; aquarell-, guasch-, tempera és olajfestéssel.

Ennek a vezetésére magam vállalkozom. Ha valaki érdeklődik, a szükséges utbaigazításokat a

helybeli állami felsőleányiskola igazgatóságánál megkaphatja. Jelenleg csupán 20 növendéssel próbálkozom meg és a ki hajlandó a tanfolyamba belépni, kérem sziveskedjék levélben nekem bejelenteni. (Kő- és agyagipari szakiskola).

Abban a reményben, hogy ez itten mind- eddig ismeretlen újítást a közönség szívesen fogadja, tervemet a Nagyméltóságú Miniszter Ur Öccellenziájához jóváhagyás végett fel fogom küldeni.

Petrányi Miklós,
festő, szakiskolai tanár

Irodalom.

A világtörténet egyik legrettenetesebb emléke Napoleonnak Oroszországból való visszavonulása. Először az ellenségnek kellett átvágnia magát a seregnek, azután át kellett kelni a zajló Berezián. A roppant seregben már csak 25,000 volt a fegyver fogható ember. A hid gyöngye volt. Fának a szomszéd házak gerendáit használták, alapnak szekereket dobtak a folyóba. Ilyen ingatag hidon ment át a világverő sereg. Az oroszoknál is jobban ijesztette a csapatokat Napoleon jelenléte. A hidról nagy sietségben és tolongásban annyian hulltak le, hogy holttesteik egész kis szigetté torlódott a folyóban. A seregnek fele elveszett. A 30 fokot erő hidegben némán haladtak tovább. Ló már alig volt. Az emberek százával hullottak el uton-utfélen, az utánuk jövők áttapostak rajtuk. A kik este a tüzhöz mentek, elpusztultak a tűz miatt. Midőn a kozákok nagyon szorították, kiosztotta hadi pénztárát gránátosai közt. Mikor biztos helyre érkeztek, visszaadtak mindent, nem hiányzott egy arany sem. A vén gránátosok leterültek a hóra meghalni. A mint meglátták a császárt gyors szánján, kényeret kértek tőle, de nem francziául, hogy szive meg ne szakadjon, hanem oroszul: „Papa kleba”. A császár szomorúan rázta fejét: „Niema kleba”. Nincs kenyér. A császár, mint Aegyptusban, ismét elhatározta, hogy elhagyja seregét, visszatér Franciaországba. Be kellett látni, hogy Franciaország csak addig bódol neki, a mig uralma alatt képes tartani egész Európát. Napoleon oroszországi hadjárataról szól a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 105. füzet. A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik, egyetemi tanár, ki egyuttal a kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára diszes felbörkötésben 16 korona; füzetenkint is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés utján, havi részletfizetésre is.

Külömfélék.

— **Tanítónői kinevezés.** Majláth püspök Szabó Erzsébet okl. tanítónőt a véczei róm. kath. népiskolához a második tanítói állásra rendes tanítónőnek nevezte ki.

— **Esküvők.** Péterffy Béla, malomfalvi róm. kath. elemi néptanító e hó 28-án d. e. 10 órakor vezeti oltárhoz András Annuskát, id. András Ferencz birtokos és felesége Lakatos Róza leányát Szenttamás községben. — Kolombán Lukács nyug. m. kir. csendőr-örmszter, vármegyei központi irnok, folyó évi október 3-án d. u. fél 4 órakor esküszik örök hűséget Bartha Irma, okl. tanítónőnek, biharpüspöki Bartha József és felesége Gáspár Lidia leányának az ev. ref. templomban Székelyudvarhelyt.

— **Hazaérkezett tanfelügyelő.** Sziklay P. Gyula kir. tanfelügyelő szabadságáról hazaérkezett s a kir. tanfelügyelői hivatal vezetését dr. Keith Ferencz vármegyei aljegyzőtől tegnap átvette.

— **Műkiállítás Homoródkarácsonfalván.** Igen érdekes és véletlen szerencsének köszönhető műélvezetben lesz része Homoródkarácsonfalva és a közelében fekvő községek közönségének e hó 27-én (vasárnap). Ugyanis homoródkarácsonfalvi Űrmösi Sándor, hírneves székely festőművésznök, aki közelebből az Erdélyi Kárpát Egyesület megbízásából beutazta a Székelyföldet s innen gyönyörű részleteket örökített meg, egy napig látható kiállítás rendez szülőfalujában, Homoródkarácsonfalván, az iskola terében. Ezen ritka és figyelemre méltó látványosságra föl hívjuk az érdeklődő közönség figyelmét. A valóban művészi kivitelű képeket Űrmösi festőművész kedden főispánunknak is bemutatva, aki érdeklődéssel szemlélte meg és igen kedvezően nyilatkozott a pompás festményekről s megígérte a derék művésznök hathatós támogatását. Nagyon becsüljük a törekvő és or-

szágosan elismert székely művészt, ki nem kicsinyli vidéki közönségünket s nem félti jó hírnevét, hanem székely őszinteséggel, székely népünknek is gyönyörűséget ohajt nyujtani művészetével. Vajha méltányolná különösen azon vidék közönsége ezt a becsülésre érdemes intencziót s minél számosabban látogatná meg a szép kiállítást! . . .

— **Székely véreink sanyaru helyzete** felköltötte a nemzet figyelmét és megindult ország-szerte a mozgalom megmentésükre. A csángók ikertestvérei a székelyeknek, nem csekélyebb veszedelemben forognak és nem kevésbé érdemlik meg a haza minden fiának érdeklődését. Még nem késő, mentsük meg, aki megmenthető. Oly kevesen vagyunk még mindig, hogy a legnagyobb magyar szerint: „Az apagyilkosnak is megkellene bocsátani! Annál inkább megmentendők a kényerüket idegen földön kereső jóra való székely csángók, akik még mindig megmenthetők, de ismerni kell viszontagságos multjukat és kedvezőtlen jelenjüket. Mindkettőt megismerni czélja annak a műnek, amelyet hosszas kutatások, szerény tapasztalatok és krónikák adatai nyomán irtam abból a czélből, hogy a csángóknak minél számosabb jóbarátot szerezzek és ezeknek hazafias segítségével nyomasztó helyzetükön lendítsek. Művem czime: „A hétfalusi csángóság a multban és a jelenben” megismerteti tehát évszázados küzdelmeiket a belső és külső ellenségekkel, valamint ritka szívós kitartásukat magyar nyelvük és nemzeti érzületük megőrzésében és egyuttal feltűnteti személyes és faji erényeiket és hibáikat, amelyeknek ismerete módot nyujt azon eszközök megvalasztására, melyek segítségével a hétfalusi csángókat nagy nemzeti misszió teljesítésére képesekké teheti a vérbeli magyarság. Ehhez képest munkám föléli a hétfalusi csángóság meglepedésének és egész történetének körét, továbbá szeretettel kíséri a bölcsőtől a sirig, megismertetve családi viszonyait, népszokásait és faji jellegeiket, belefoglalván művelődésük különböző mozzanatait, valamint visszafejlődésüket az elnyomatás alatt ama kedvezőtlen tényezők felsorolásával, amelyek a jobb sorsra érdemes véreink jelen szomorú helyzetét előidéztek. Művem 160—180 oldalra terjed, 6 fénylenyomatot tartalmaz s a közel napokban a sajtó alól kikerül. Ára 2 korona, amely alulírott szerzőhöz Késmárkra (Szepesm.) küldendő. A tiszta jövedelemnek 20 százalékát a Romániába elvándorolt csángók hátrahagyott gyermekeinek felnevelésére fordítom. Késmárk, 1903. szept. hó. Kolombán Lajos, polg. isk. tanár.

— **Az erdélyrészi Falka Vadásztársulat** okt. 4-én, 11-én és 18-án Alsó-Zsukon (Kolozs megye) lóversenyt tart. Az első napon három verseny lesz: 1. „Mirza” akadályverseny a magyar lovarogylet 1000 koronás díjával. Táv. 4000 mtr. Futbat minden ló, mely eddig nyilvános pályán semminemű versenyt nem nyert. Tét 12 K. Nevezés zárónapja szept. 26. Debreczeni Ödön versenytitkárnál Kolozsvárt (Emketér 6. sz.) 2. Zsuki-díj a földművelésügyi miniszter 1400 koronás adományából. Távolság 5000 mtr. Tét 20 K. 3. Egyleti-díj 1200 K. akadályverseny 4090 mtr. Tét 15 K. Nevezés határnapja, mint I. pontnál. A szabályok egyebek közt kikötik, hogy minden versenyben, csak urlovasok lovaloghatnak. Az olyan lovak melyek 1903-ban nyilvános idomító gondozása alatt voltak — minden versenyből kizárják. Okt. 11-én négy verseny lesz, s ezekre a nevezés határideje okt. 3. Okt. 18-án szintén négy verseny s a nevezés határnapja okt. 10. Mindennemű felvilágosítással szolgál Debreczeni Ödön v. titkár Kolozsvár.

— **Háztartás.** (Gál János utóda cég jelentése a „Székely-Udvarhely” számára.) Liszt legfinomabb aradi

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
28	27	26	25	24	23	22	20	18	16

1 kgr. süvegczukor 88 fillér, 1 kgr. koczakczukor 92 fillér. Kávék: 1 kgr. 240—440 K-ig. Rizskák: legfinomabb olasz 1 kgr. 60 fillér, finom japán 1 kgr. 50 fillér, Rangoan 1 kgr. 40 fillér. Petroleum: legfinomabb király olaj 1 liter 86 fillér, szalon 1 liter 82 fillér, első rendű 1 liter 28 fillér. Milly-gyertya asztali 1. 560 gr. 1 pak 76 fillér, 500 gr. 1 pak 68 fillér, II. 500 gr. 1 pak 62 fillér.

— **24 órával előzi meg az „Ellenzék”** a bpesti lapokat távirati rovatával, mely minden legújabb eseményről azonnal táviratilag számol be. A ki tehát gyorsan akar a legújabb eseményekről értesülni az fizessen elő az „Ellenzék”-re, melynek előfizetési ára 3 hónapra: 8 korona. Az előfizetési pénzek e czim alatt küldendők meg: „Ellenzék” kiadóhivatala—Kolozsvár.

— **Statisztika a nevezetesebb vallások követőiről.** A legújabb statisztikai adatok szerint a föld összes lakóinak száma 1537 millió. Ezen 1537 millió közül a XX. század elején 549,017,090,

vagyis 34.7 százalék keresztény, 202,048.000, vagyis 31 százalék mohamedán és 11,037.000, vagyis 0.7 százalék zsidó, összesen 162,102.000, vagyis 49.6 százalék egy Istent imádó volt. Az emberiség fele tehát egy Istent hisz. A kereszténységnek majdnem fele (48.2 százalék) katolikus. 264,506.000 hívővel a katolicizmus a legelterjedtebb vallás. A protestánsok száma 166,627.000, vagyis az összes keresztények 30.35 százaléka. A többi 117,884.000 keresztény áll görög keletiekből, raszkolnikok- s janzenistákból. Összevéve ez a csoport a keresztény népességnek 21.4 százalékát képezi. Feltűnő a mohamedánok magas száma: 202,048.240, vagyis az egész emberiség 31.1 százaléka. A több Istent imádók közt Confucius követőinek száma a legnagyobb: 235,000.000; utána következik a brahmanizmus, vagy hinduizmus 210 millió hívővel, míg azelőtt nagyon elterjedtek hitt buddhizmus csak 120 millióval szerepel. A többi pogány vallás között van 32 millió taoista s 17 millió schintoista, hinduizmussal rokon régi kultúrák megközelítőleg 12 millió követőt számlálnak. A többi pogány fetisimádó s a vallásos fogalmak legalacsonyabb fokán áll. Végül a kulturálmokban nagy számban vannak szabadgondolkodók, kik nem tartoznak egy valláshoz sem s teljesen felekezetenküliek.

— **Székely Gazda** czimvel új lap indul meg jövő hó 4-től kezdődőleg Sepsiszentgyörgyön Mika Ottokár kir. járásbíró, volt gazdasági tanintézet tanársegéd és földmivesiskolai segéd tanár szerkesztésében és kiadásában. A lap mutatószámára elég élénk és változatos. A tisztán mező- és közgazdasági kérdésekkel foglalkozó újság előfizetési ára egész évre 10 korona; papok és tanítók félárban kapják.

— **Homoródokládi csendélet.** Furcsa fogalmuk lehet Homoródokládon a „guzsalyosba járó” egyes legényeknek a becsületes viselkedés, valamint a „legény és leány közötti jó viszonyról” általában a székely emberhez méltó illendőségről. E hó 20-án este 9-10 óra között — állítólag — E. D. és N. J. okládi legények már annyira megvadultak, hogy nem kisebb embernek, mint a kir. bírónak ablakait kezdték nagy erővel döngetni. De sőt ezen merészségük annyira emelkedett, hogy az ablakpárkányra felkuszáltak s a járásbíró cselédeit azzal fenyegették, hogy ha be nem bocsátják őket — betörnek az ablakokat. No hát ez igen furcsa és különös állapot s valóban figyelmet érdemel — különösen a hatóság részéről. Szigorú intézkedésre van szükség annál is inkább, mert — értesülésünk szerint — a hasonló esetek száma hova-tovább növekedőbe van. Jó lesz tehát még rendkívüli intézkedésekkel is helyreállítani a megíngott személy- és vagyonbiztonságot.

Közgazdaság.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesülettől.

Hirdetmény.

383-908.

A gazdasági egyesület elnöksége ismételve felhívja a csikós kanczák, 2 és 3 éves kanczások tulajdonosait az október hó 4-én Székelyudvarhelyt, a székelyudvarhelyi fapiaczon tartandó tenyészlo kiállítás és díjazásra. A kiállítandó lovak október 4-én délelőtt 9 óráig bejelentendők dr. Demeter Lőrincz főszolgabíró urnál.

Székelyudvarhely, 1903. szept. 19.

Az elnökség.

267-903. szám. Körlevél Magyarországra lentermelőhöz! Ezennel értesitem a tisztelt gazdaközönseget, hogy a Nagyméltóságú magyar királyi Földmívelésügyi miniszterium a fonalos (rostos) len termelhetesére a hazai gazdák közt való szétosztás céljaira ujjlag kiállításba helyezte nagyobb mennyiségű eredeti oroszországi lenmagnak behozatalát, amelynek mennyisége azonban csak oly nagy lesz, aminő lesz hazánk termelőinek szükséglete; ugyanazert felkerem a Tisztelt Lentermelő Gazdakot, hogy szükségleteiket alulirotnál minél előbb, de legkésőbb f. é. november hó elsejéig okvetlen bejelentésük, annyival inkább, mint hogy később beerkező jelentkezések figyelembe vételén nem fognak. A beszerzendő lenmagnak egyrésze a multhoz hasonlólag újra mersekel aron fog kiosztani és a szétosztással előreláthatólag ismét a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” (Budapest, Alkotmány-utca 31. I. emelet) megbízatni. Végül figyeltetnem a Tisztelt Termelők, hogy fonalos len termelésére csak az eredeti orosz lenmagnak, vagy annak első évi utótermése alkalmas,

míg a honos magyar lenmagnak, mint vetőmag fonaltermelésre alkalmatlan s inkább csak magtermelésre való, egyáltalában nem feltétlenül arankamentes. Budapest, 1903. szeptember hóban Fűredy Lajos magy. kir. gazd. szaktanár Budapestben, II., Zsigmond-utca 1. sz.

Közönység köréből.*

A zárt nagy-tőzsde.

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Folyó hó 21-edikén délután hat óra tájban csodálkozva vettem észre, hogy a nagy-tőzsde vasredőnyei le vannak bocsátva, de nem tűnődtem sokáig a szokatlan dolgon, mert azt gondoltam magamban, hogy az ember néhanapján korábban elálmósodik s bezárja a boltot. Másnap reggel azonban hiába vártam a tőzsde megnyitását, mert az zárva maradt miként a sir. Zárva maradt pedig estétől reggelig és reggeltől estig. Itt már baj van — gondoltam magamban — valaminek törtennie kellett. A legkülönbözőbb rémes históriák: gyilkosság, haláleset, csőd jutottak eszembe s ezen feltevésemet megerősíteni látszott az a körülmény, hogy a sötét redőnyök előtt egész kis tömeg verődött össze, titokzatosan tárgyalva valamit... A kíváncsiság emberi gyarlóság. Iszonyu sejtelmektől gyötörtetve megkérdeztem a dolog miibenlétét. Képzelve Szerkesztő ur, mi történt? Képzelve valami rettenetést. A nagy-tőzsde bérlőjének új év napja volt. Azon a napon az 5664 edik esztendőbe lépett az ő időszámítása. Persze, hogy ezt nekem meg kellett volna nézmem a kalendárium negyedik rovatában. De hát kinek jut ez eszébe?... No de elég a tréfából. A vallást tisztelni kell, legyen az bármilyen, mert egyéni meggyőződés. Nem lehet senkit sem korlátozni abban, hogy mikor ünnepeljen és milyen felekezetet kövessen. Azonban engedelmet kérek, azt mégis csak megkövetelheti Udvarhely városának közönysége, mely tulajdon részben keresztényekből áll, hogy a nagy-tőzsde bérlője, akármilyen vallású is legyen az, az államtól élvezett cikkeit közönységes napokon a vevőknek rendelkezésére bocsássa. Nem akarok ebből felekezeti kérdést csinálni, de ez az eljárás önmagától ezt provokálja a nem mindig higgadtan gondolkozó egyszerű emberek részéről. A városban és a jó messze környéken egy dohány-tőzsdénk van, melynek bérlétéért számosan versenyeztek, tessék ezt a bérlőnek figyelembe venni. A szegény falusi ember hosszú uton bejön, hogy szükségleteit beszerezze s ime nem lehet, mert a bérlő ünnepel. Ünnepeljen, de lelje módját annak, hogy ilyen ferde állapotok ne forduljanak elő. Kap elég embert, a ki aznap nem tart ünnepet, állítsa be azt a boltba, vagy a kapu aljába, de ne csukja be sző nélkül, önkényűleg az üzletet, hogy a közönseget a legnagyobb zavarba hozza. Ha több nagy-tőzsde lenne a városban, akkor ez akár örökösen zárva lehetne, senki sem törődne vele, de ilyen körülmények között nem lehet, nem szabad...

Azt hiszem a t. bérlő ur maga is befogja látni, hogy ő neki kell udvariasnak lennie azokkal szemben, akik üzletét látogatják, nem pedig megfordítva.

Dixi!

Kérem a tek. Szerkesztő urat, sziveskedjék soraimnak b. lapjában helyet adni.

Székelyudvarhely, 1903. szept. 22.

Egy polgár.

* Ezen rovatban minden közérdekű közleményt díjtalanul, de a beküldő felelősségére közöl a Szerk.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

Részletfizetésre eladó ház.

Székelyudvarhelyt, a Solymossy utca 30. sz. kő és teglából épült 6 szobas (konyha, kamara, pincze és nagy szinzel bíró) cserepes fedelű ház 276 □-öl területű beltelekkel együtt 14 évi részletfizetéssel igen olcsón és azonnal eladó.

Finom csemegezőlő

legjobb minőségben kapható

Gál János utóda

fűszer- és csemegeüzletében

Székelyudvarhelyt.

Thierry A. gyógyszerész balzsama

Allein echter Balsam
nur der Schutzengel-Art
A. Thierry in Prag, Ouda
Lad. Rohitsch-Sauerbrunn

a legjobb dätetikus háziszser emésztési zavarok, gyengeség, rosszullet, gyomorégés, szorulás stb. ellen, a köhögést csillapítja, a görcsöt megszünteti, a nyálkát feloldja és tisztító hatással bír. Tizenkét kicsiny, vagy hat kettős üveg bérmertve ládával együtt 4 korona. Thierry A. gyógyszer-tára az „Órangyal”-hoz Pregrada, Rohitsch Sauerbrunn mellett.

Csak akkor valódi, ha az itt feltüntetett apácza védjeggyel van ellátva. Nagyon ajánlatos ezt a szert mindig utazás alkalmával és minden esetben magunkkal vinni.

Thierry A. valódi Centifolium kenőcse a leg erősebb szívó kenőcs, mely alapos tisztító hatása által fájdalmat szüntető gyors gyógyulást idéz elő és lágyítása által minden behatolt idegen testtől megszabadít. Turistáknak, kerékpározóknak és lovaglóknak nélkülözhetetlen. Postai szállítással két tégely bérmertve három korona 50 fillér. Thierry A. gyógyszer-tára az „Órangyal”-hoz Pregrada, Rohitsch, Sauerbrunn mellett. Utánzatoktól óvakodjunk és ügyeljünk a fennebb feltüntetett és minden tégelybe beégett védjegyre. Ajánlatos, hogy ezen szert utazások alkalmával minden esetre magunkkal vigyük.

Központi raktár: Budapestben Török J. gyógyszerésznél, Zágrábban Mittelbach S. gyógyszerésznél és Bécsben Brady C. gyógyszerésznél.

Kitűnő szabás és jó munkáért kezeség vállalatik!

Uj divatos

férfi és gyermek ruhák

készítetnek a legjutányosabb árakban az őszi és téli idényre dus választéku hazai és külföldi posztókból.

Szenkovits János

utóda férfi- és női

divatüzletében.

Vasüzet áthelyezés!

Van szerencsém szives tudomására hozni az igen tisztelt vevőközönységnek, hogy

ü z l e t e m e t

ez év augusztus hó 20-tól kezdve az ev. ref. kollegium mellett levő ev. ref. egyház volt paplakba helyeztem át.

Midőn szives pártfogását továbbra is kérem, a nagyérdemű közönységnek jegyzek

kiváló tisztelettel:

P. Zakor Endre

vaskereskedő az „Aranykaszá”-hoz.

Vasüzet áthelyezés!